

הודעות חשובות

בחודש יוני 2020 פרסם פורום ה-15 **מסמך "חוסן עירוני בשגרה ובחירום – אסטרטגיות, פרקטיקות והמלצות לרשויות המקומיות"**. המסמך מציג מסגרת פעולה והמלצות יישומיות לבנייה ולחיזוק של החוסן העירוני בטווח הארוך, באופן שיביא לייעול הרשות המקומית והשירות שהיא מעניקה, ולחיזוק תושביה, הכלכלה המקומית וכלל המערכות הפועלות בה – גם בשגרה וגם במצבי משבר וחירום. זהו מסמך מתעדכן העוסק במגוון התחומים הנוגעים לחיים העירוניים ולתפקוד הרשות המקומית, ומבוסס על ניסיון שנצבר מערים רבות בישראל ובעולם, שיחות עם מומחים ומאמרים אקדמיים.

בהמשך לכך, בחודשים הקרובים יקיים פורום ה-15 סדרת מפגשי עיון מקוונים בנושאים נבחרים מתוך המסמך. **המפגש הראשון יתקיים בתאריך 22.7.20 ויתמקד בנושא עירונית טקטית** - התערבויות ושינויים בסביבה הבנויה בעיר, באמצעים פשוטים הדורשים תקציב מועט, במטרה לשפר את השכונה והרחוב ולהפוך אותם למקומות נעימים ובטוחים יותר. התערבויות אלו הן בדרך כלל זמניות אך עשויות להפוך לקבועות. להרשמה: liana@forum15.org.il או 03-6844236.

ביום שני, ה-7.9.20, יתקיים מפגש עיון בנושא **"חוסן אקלימי: היערכות עירונית למשבר האקלים"**, ביוזמת פורום ה-15 בשיתוף עם עיריית תל אביב-יפו. המפגש הוא חלק ראשון בסדרת מפגשים בנושא זה, אשר יחליפו את יום העיון שתוכנן להתקיים בחודש מרץ ואשר נדחה בשל התפרצות משבר הקורונה. במפגש הראשון נכיר את המגמות האקלימיות הצפויות להשפיע על הערים בישראל, נשמע על היערכות של ערים בעולם ונחשף לדוגמאות מובילות של תכניות אקלים עירוניות המקודמות בימים אלה בערי פורום ה-15. המפגש יתקיים בשעות הבוקר באמצעות ה"זום". סדר יום ופרטים נוספים ישלחו בהמשך. להרשמה: liana@forum15.org.il או 03-6844236.

עו"ד איתן אטיה, מנכ"ל פורום ה-15, השתתף בסדרת הסכמים שהשיקה המועצה הישראלית לבנייה ירוקה בשיתוף המשרד להגנת הסביבה תחת הכותרת "קודחים בראש", בפרק שעסק בנושא **"אימוץ בנייה ירוקה בערים ותובנות מהקורונה לחיזוק החוסן העירוני בשגרה וחירום"**. **לחצו כאן להאזנה להסכת. לחצו כאן לעיון בסדרת הסכמים המלאה.**

בחודש מאי 2020 השיק פורום ה-15 **פינה חדשה בנושא "עירונית טקטית"** באתר האינטרנט, הכוללת מידע ודוגמאות מעוררות השראה להתערבות מהירה במרחב הציבורי. אנו מזמינים רשויות מקומיות לשלוח אלינו פרויקטים מעניינים ומעוררי השראה לצורך הוספתם לפינה המתעדכנת.

בחודשים מאי – יוני 2020 קיים פורום ה-15 **שלושה מפגשי עמיתים מקוונים למנהלי הסביבה והקיימות** בעירויות החברות בתכנית "ברית ערים לאיכות חיים וסביבה" ובאמנת האקלים של פורום ה-15. המפגש הראשון עסק בתובנות מהעבודה בתקופת משבר הקורונה, המפגש השני עסק בהפחתת השימוש בכלים חד פעמיים לנוכח משבר הקורונה, והמפגש השלישי, שהתקיים בשיתוף עם משרד האנרגיה, עסק בנושא אסטרטגיה לאומית לתמיכה ברשויות מקומיות בנושא היערכות למשבר האקלים ואנרגיה מקיימת.

עדכונים

המשרד להגנת הסביבה פרסם את **קול קורא לחוף נקי לשנת 2020**, בהיקף של 10.6 מלש"ח, מתוכם עד 8.6 מלש"ח יוקצו לפעולות ניקיון בחופים לא מוכרזים לרחצה, עד 1 מלש"ח יוקצו להקמת תשתיות לאיסוף הפסולת בחופים לא מוכרזים ולהצבת מתקנים לאיסוף פסולת שמטרתם למנוע הגעת פסולת לחופים מנקז של נגר עילי, ועד 1 מלש"ח עבור הקמת מתקני תשתית לעידוד השימוש בכלים רב-פעמיים. הקול הקורא מיועד לרשויות מקומיות ואיגודי ערים לאיכות סביבה. שימו לב: רשויות המבקשות לקבל תמיכה במסגרת סעיף התמיכה העוסק בהקמת תשתיות לאיסוף פסולת מחופים לא מוכרזים ומתקנים למניעת פסולת מנקז של נגר עילי, נדרשות להתחייב לקדם חוק עזר עירוני שיאסור על השימוש בכלים חד פעמיים מפלסטיק בכלל חופי הרשות המקומית (לרבות הלא מוכרזים). המועד אחרון להגשת בקשות לקבלת תמיכה במסגרת זו - 31.08.2020.

בהמשך לכך, ב- 21.7.20 יתקיים **מפגש של פורום רשויות החוף בנושא קול קורא חוף נקי ותגבור אכיפה בחופים**. במפגש ינתנו, בין היתר, הנחיות ודגשים למילוי הקול הקורא.

עוד בעניין זה, **עמותת אקוואשן** פרסמה לציבור הרחב **סקר בנושא שימוש בכלים חד-פעמיים בחופים**. הנתונים שיאספו במסגרתו ישמשו לצרכי קידום פעילות להפחתת פסולת הכלים החד-פעמיים בחופים.

האיחוד האירופי מזמין רשויות מקומיות וגופים ציבוריים ופרטיים נוספים להגיש בקשה לקבלת **מענקים במסגרת תכנית LIFE 2020** - תכנית המענקים בתחום איכות הסביבה של האיחוד האירופי, המייעדת השנה יותר מ-450 מיליון יורו לטובת פרויקטים להגנת הסביבה, כולל שמירה על הטבע (עד יולי 2020, כולל) והתמודדות עם שינויי אקלים (עד אוקטובר 2020, כולל). פרויקטים העוסקים בנושאי סביבה וטבע יוגשו בשני שלבים: תמצית הצעה עד יולי 2020, ולאחר מעבר שלב זה, תוגש תכנית מלאה עד פברואר 2021. **לעיון בקול הקורא לחצו כאן**.

משרד האנרגיה מבקש את סיוע הרשויות המקומיות והציבור **בתהליך היועצות בנושא קידום הייצור של אנרגיה בעיר**. המשרד מחפש מתנדבים מהציבור להשתתפות בקבוצות מיקוד בנושא הצבת פאנלים על בתים פרטיים. לפרטים והרשמה לחצו **כאן**. כמו כן, המשרד מעוניין לראיין נציגי רשויות מקומיות בנוגע לתכלול מהלכים בין השלטון המרכזי למקומי בתחום זה. נציגי רשויות המעוניינות/ים לסייע בעניין זה, מתבקשות/ים לפנות לגב' גיתית זידנברג מלשכת המדען הראשי במשרד האנרגיה במייל: gititz@energy.gov.il.

המשרד להגנת הסביבה פרסם **שני קולות קוראים בתחום הפסולת**: **קול קורא (מס' 9383) לתמיכה בהקמה ושדרוג מתקני מיון לפסולת עירונית**, וכן **קול קורא (מס' 9384) לתמיכה בהפעלת מתקני מיון לפסולת עירונית**. ניתן להגיש בקשות במסגרת הקול הקורא עד לתאריך 31.12.2020.

המועצה הישראלית לבנייה ירוקה השיקה לאחרונה את **מדד ההליכות "מראה מקום"** אשר פותח בתמיכת **קרן ברכה**. הכלי מאפשר שיפור של תכנון המרחב באמצעות זיהוי ובחינה של מרכיבי המעוררים הליכה ברגל. המדד מגדיר מהו מרחב המעודד הליכה, ממפה את המרכיבים שהופכים את הרחוב להליכתי ומאתר הזדמנויות לשיפור המרחב במסגרת תהליכי פיתוח עירוני והתחדשות עירונית. הכלי מספק תמונת מצב על פוטנציאל ההליכה בעיר וכן המלצות אופרטיביות לשיפור.

בחודש אפריל 2020 פרסם מטעם **מנהל התכנון, משרד התחבורה, רשות מקרקעי ישראל ומשרד הבינוי והשיכון** מסמך מנחה המציע **תבחינים (מדדים) לבחינת היישום של תכנון מוטת תחבורה ציבורית בתכניות חדשות**, המתייחס גם להעדפת הליכה ברגל ורכיבה על אופניים. מסמך זה מציע הן עקרונות והן מדדים כמותיים ואיכותיים לבחינת יישומם בתכניות חדשות.

בחודש מאי פרסמו **מנהל התכנון ומשרד התחבורה** מסמך קצר עם **הנחיות להתאמת המרחב הציבורי לחזרה לשגרה לצד קורונה**, בדגש על יוממות, על הליכה ברגל ועל נגישות של מגוון אוכלוסיות למרחב הציבורי. המסמך כולל המלצות לביצוע שינויים זמניים במרחב הציבורי, לרבות כבישים ומדרכות, שניתן יהיה לבחון בהמשך אפשרות לאמץ באופן קבוע.

בחודש יוני 2020 הושקה **קואליציה למניעת זיהום הפלסטיק בישראל**. הקואליציה היא שותפות של ארגונים ללא מטרת רווח, חוקרים ופעילים, שמטרתם להפחית את התלות של ישראל בפלסטיק חד פעמי. ניתן להצטרף **לעמוד הפייסבוק של הקואליציה** ולהתעדכן באופן שוטף בפעילות.

אוניברסיטת בן גוריון ומשרד האנרגיה מזמינים את הציבור להשתתף **במחקר** בנושא **צריכת חשמל בבתי מגורים**. במסגרת המחקר יותקן בבית המשתתף מכשיר לניטור צריכת החשמל אשר יאסוף מידע שיאפשר לזהות את מאפייני הצריכה הייחודיים בבית ולהמליץ כיצד ניתן לחסוך בחשמל.

בפברואר 2020 פרסמה **הקרן לשיקום מחצבות דו"ח המסכם את פעילותה לשנת 2018** ובו היא מפרטת את תהליך העבודה עבור **רשויות מקומיות, שיכולות לקבל מימון לשיקום מחצבות נטושות** או אתרים נטושים והפיכתם לשטחי תיירות, פארקים, תעשייה, ניקוז ושימושים נוספים. **לקריאת כתבה בנושא לחצו כאן**.

מינהל התכנון פרסם "מסמך מדיניות למרחב הימי של ישראל". המסמך מתווה קווי מדיניות להסדרת המרחב הימי, ומצטרף למגמה עולמית של תכניות ומסמכי מדיניות בתחום זה. בשלב הבא, יוכן מתווה ליישום העקרונות המפורטים במסמך. למסמך המדיניות נערך שלב מקדים אשר כלל מיפוי המצב הקיים בישראל וסקר בינלאומי משווה. [לעיון בתוצרים אלה לחצו כאן](#).

עדכוני בנייה ירוקה

ועדת הכלכלה של הכנסת אישרה בסוף חודש יוני את תקנות הדירוג האנרגטי, המסדירות את האופן שבו ייקבע ויוצג דירוג אנרגיה של בנייני ודירות מגורים בישראל, מגדירות מיהו הגורם המעריך שמוסמך לבדוק את הדירוג שנקבע, וקובעות חובת דיווח לממונה על יישום התקנות **במשדר האנרגיה**.

התקנות מייצרות סטנדרט אחיד ושפה אחידה בתחום, שתאפשר לציבור רוכשי ושוכרי הדירות להבין עד כמה יעילה הדירה שהם מעוניינים לרכוש/לשכור. בעיריות החברות במדיניות הבנייה הירוקה של פורום ה-15, המבנים החדשים מחויבים ברמה גבוהה של יעילות אנרגטית במסגרת דרישות התקן הישראלי לבנייה ירוקה, כך שנושא זה כבר משולב בתכנון הדירה ונבדק במסגרת בדיקת העמידה בתקן. בשלב זה, יחולו התקנות על דירות חדשות בלבד. הנוסח הסופי של התקנות עדיין בשלבי ניסוח בוועדה וטרם פורסם.

בחודשים מאי-יוני התקיים **קורס בנושא "יסודות הבנייה הירוקה"**, בניהול אקדמי של המועצה הישראלית לבנייה ירוקה, ובשיתוף עם מרכז השלטון המקומי ופורום ה-15. הקורס סיפק למשתתפים ידע וכלים לקידום בנייה איכותית, יעילה ובריאה ברשות המקומית – הן בבנייה פרטית והן בבנייה ציבורית – שתסייע בצמצום צריכת החשמל והמים בעיר, צמצום הפגיעה בסביבה ושיפור הבריאות והפריון. הקורס כלל שלושה מפגשים, והתקיים בקמפוס UniverCity של המנהל ללימודים מוניציפליים של מרכז השלטון המקומי בתל אביב.

יוזמות עירוניות

ב-19.7.2020 יתקיים מפגש מקוון בנושא **הגנה על בריאות הציבור והפחתת השימוש בחומר הדברה במרחב העירוני**, ביוזמת אדם טבע ודין בשיתוף עיריית כפר סבא, היחידה האזורית לאיכות הסביבה בשרון והקרן לבריאות וסביבה, ופורום ה-15. המפגש יכלול הרצאה של מנכ"ל עיריית כפר-סבא, אשר מובילה בשנים האחרונות מדיניות עירונית כוללת לגינון בר-קיימא. להרשמה Bernadette@adamteva.org.il.

ב-4.8.2020 יתקיים מפגש עיון מקוון בנושא **"פלטפורמה עירונית-אזורית לקידום אנרגיה מתחדשת כמנוף לפיתוח אזורי מקיים"** ביוזמת המועצה הישראלית לבנייה ירוקה בשיתוף החברה לאנרגיה מתחדשת אילת אילות. המפגש יעסוק במשמעות תהליך קידום אנרגיה מתחדשת, באתגרים שבדרך ועוד.

עיריית אשדוד ניצלה את תקופת הקורונה כדי להתקין במימון מפעל הפיס **פאנלים סולאריים על גגות של 14 בתי ספר** בעיר.

בחודש מאי הודיעה **עיריית חולון** כי כחלק מפעילותה להפחתת השימוש בכלים חד-פעמיים, יחולק לכל עובד ועובדת בעירייה **מארז כלים רב-פעמיים לשימוש אישי**, הכולל בקבוק לשתייה קרה, שתי כוסות - לשתייה קרה וחמה - וכפיות. במקביל, רכישת הכלים החד-פעמיים בעירייה תצומצם בהדרגה.

עיריית פתח תקוה מקדמת בימים אלו תכנית להקמת **פארק בן 6000 דונם** בצפון העיר, שישתרע בין גדות נחל הירקון לתואי הרכבת הכבדה, ויתחבר לשטחי הטבע הקיימים לאורך נחל הירקון. מלבד פעילויות פנאי, מציעה התכנית פיתוח נרחב לגדות נחל שילה ונחל מזור העוברים בתחומי הפארק וכן פיתוח מערכת הניקוז העירונית אשר ימנע הצפות בימים סוערים. כמו כן, התכנית שמה דגש על שימור מערכות ובתי גידול טבעיים וכן שיחזור ושימור אתרי המורשת הקיימים באזור.

בחודש מאי, על רקע משבר הקורונה, החליטה **עיריית תל אביב-יפו** **לסגור 11 רחובות בעיר לתנועת כלי רכב**, וזאת בנוסף לרחוב לוינסקי שהפך למדרחוב בסוף שנת 2019. ההחלטה התקבלה

עקב ההצלחה של הפיילוט שבוצע ברחוב לוינסקי ועל מנת לאפשר מרחב להולכי הרגל ורוכבי אופניים בעיר, בין היתר במטרה לסייע להם בהמשך השמירה על הנחיות הריחוק החברתי.

באותו חודש החליטה גם **עיריית ירושלים** **לסגור באופן זמני רחובות מסחר בעיר לתנועת כלי רכב**, ולהפכם למדרחובים בימים מסוימים בשעות הערב. הפרויקט קיבל את השם "עיר המדרחובים של ישראל". מטרת הפרויקט היא לתמוך בפעילות העסקית ברחובות אלה, בין היתר באמצעות התרת הפרישה של שולחנות וכסאות על הכביש, וכמו כן לאפשר שהייה במרחב תוך שמירה על הנחיות הריחוק החברתי. מטרה נוספת של הפרויקט היא תמיכה באמנים בעיר על ידי קיום מופעים במדרחובים, ובמגזר התיירות בעיר על ידי קיום סיורים מקומיים.

בחודש פברואר התקיים כנס חשיפה **לסקר טבע עירוני ראשון שבוצע בחדרה**, בהובלת העירייה ובשיתוף חברת "נחלים" לפיתוח תיירות בחדרה, החברה להגנת הטבע, המשרד להגנת הסביבה ואיגוד ערים לאיכות הסביבה שרון כרמל. הסקר, שהתבצע בשנת 2019, מיפה בין היתר בריכות יער, שפך נחל המושך להקות כרישים, צמחים, זוחלים, מצוקי ים, מחצבות ועוד.

לפני מספר חודשים, במטרה לחזק את העסקים שנפגעו מסגר הקורונה, יזמה **עיריית אשדוד** את **פרויקט "360 לעסקים"** שבמסגרתו מסייעת העירייה לעסקים בעיר לעבור למסחר באינטרנט על ידי מתן שירותי גרפיקה, צילום, אחסון, פרסום במדיות עירונית, הקמת זירת מסחר מקוונת וזירת משלוחים, יעוץ עסקי ושיווקי, והשאלת ציוד טכנולוגי. כמו כן ניתן למצוא בפלטפורמה זו חדשות, עדכונים וזירת התייעצות בין עסקים.

בתקופת סגר הקורונה עודדה **עיריית חיפה** את תושבי העיר **להזמין משלוחים ממסעדות בעיר**, על מנת לחזק את הכלכלה המקומית שנפגעה בעקבות המשבר, כאשר 10% מסכום ההזמנה הופנה לטובת תרומת ארוחות לצוותים הרפואיים הפועלים בעיר.

בתחילת חודש יולי קיימה **עיריית רמת גן** **שני סיורים בנושא צריכה מקיימת**. הסיור הראשון התקיים ברחוב ביאליק בעיר, ועסק באופנה בת קיימא תוך התמקדות בנושאים כגון "אופנה מהירה", נזקי תעשיית האופנה, דימוי גוף ועוד. הסיור השני התקיים ברחוב הרצל בעיר ועסק בצמצום בזבז מזון והפרדת פסולת אורגנית.

לפני מספר חודשים **הפכה עיריית תל-אביב-יפו את גג בניין העירייה לגג ירוק** המאפשר חווית טבע גם בלב העיר. לגינון נבחרו צמחים מושכי מאביקים (דבורים, פרפרים וחרקים נוספים) וציפורים. מצע הגידול משמש כספוג הקולט את מי הגשמים. ניתן לבקר בגג במסגרת פעילויות וסיורים מאורגנים.

עיריית באר שבע **שדרגה את המרחב הציבורי בשוק העירוני**, על מנת לחזק את העסקים המקומיים לקראת פתיחתם מחדש לאחר סגר הקורונה. במסגרת זו **נצבעו כיכרות צבעוניות בהן הוצבו כסאות ושמשיות** באופן המאפשר שהייה נעימה ובהתאם להנחיות הריחוק החברתי. העיצוב נעשה תוך הדגשת אווירת השוק על ידי שימוש באלמנטים של פירות וארגזים.

בחודש מאי השיקה **עיריית נתניה** את **גינת "הבוסתן" לילדי הגנים בעיר**. מדובר ביוזמה ללמידה חוץ גנית במסגרתה מאות ילדי גנים ייצאו מהגן ויגיעו למפגש בלתי אמצעי עם הטבע. הם יתחזקו את הגינה וילמדו בטבע ביחד עם הצוות החינוכי וכחלק מפעילות הגן. הבוסתן בנוי אך ורק מחומרים המצויים בטבע וניתן למצוא בו עצי נוי ופרי שונים וערוגות תבלינים וירקות. אלה יאפשרו לילדים לקיים למידה מחזורית על נושאים כמו עונות השנה, האבקה, מהפרי אל הזרע ויחסי גומלין בין חרקים וצמחים.

בחודש יולי השיקה **עיריית תל אביב-יפו** את תכנית **"מנהיגים את בריאות המחר"** במסגרתה קבוצת תושבים בני הגיל השלישי תוביל מיזמים בתחום בריאות הציבור, אורח חיים בריא, תרבות הספורט והתנהלות בריאה וחסכונית במטבח הביתי. התוכנית מתקיימת בשיתוף עם "אפ+60", תכנית המזון העירונית "בתיאבון", בית החולים איכילוב ורשות הספורט העירונית, וכוללת 15 מפגשים שבועיים.

ב- 3.7.2020 קיימה **עיריית אשקלון** **ריד יד שנייה** בעיר, במסגרתה הזמנו התושבים למכור ולקנות בגדים ואביזרים, וזאת על מנת לעודד צריכה בת קיימא ושימוש חוזר.

לקראת ל"ג בעומר בצל משבר הקורונה, קראה **עיריית תל אביב-יפו** לתושביה **לחגוג את החג בביתם באופן סביבתי**. לצורך כך פרסמה העירייה **חברת פעילויות** ייעודית ובנוסף הזמינה את התושבים **לסדנה מקוונת להכנת מתקנים ביתיים** בשיתוף תכנית המזון העירונית.

141 רשויות מקומיות בישראל הגישו בקשה להשתתף בתוכנית של **מפעל הפיס, מרכז השלטון המקומי ומשרד האנרגיה להתקנת מערכות ייצור אנרגיה סולארית על גגות מבני ציבור**. מדובר ב-1,241 מבנים ציבוריים אשר יחד יוכלו להפיק כ-116 מגהוואט חשמל סולארי בשנה. בין העיריות שהגישו בקשות לתכנית: **רעננה, ראשון לציון, אשקלון, שוהם, ראש העין** ועוד.

אנו מזמינים אתכם להעביר לנו חומרים ולשתף אותנו בפרויקטים מעניינים הנעשים בעירכם, לצורך הצגתם במידעון זה. את החומרים יש להעביר למייל – tamars@forum15.org.

יוזמות עירוניות מהעולם

העיר **וינה** שבאוסטריה, הכריזה על צעד חדש בקידום חזונה להפוך ל"עיר מאופסת פחמן". בין היתר **הכריזה העירייה על שלושה רובעים בעיר כ"אזורי הגנת אקלים"**, בהם **תנאי לקבלת היתר לבניית מבנים חדשים הוא התקנתה של מערכת חשמל ידידותיות לסביבה**. העיר מאפשרת תכנון מתחמי של מערכות החשמל, כך שבניין אחד יכול לספק חשמל לבניינים אחרים. בחודשים הקרובים מתכננת העירייה להחיל דרישה זו בחמישה רובעים נוספים, מתוך 23 רובעי העיר. כמו כן, העירייה מפתחת בימים אלה מדיניות עירונית בנושא צריכת אנרגיה במבנים קיימים.

העיר **פיניקס שבאריזונה**, היא העיר החמה ביותר בארה"ב, וצפויה להיפגע באופן קשה משינויי האקלים בשל תנאי השטח המדבריים שלה ובשל הימצאות אוכלוסיות פגיעות רבות בשטחה. לאחרונה אימצה העירייה חזון של **"עיר ערוכה לחום"** – במטרה להפוך לעיר לראשונה בארה"ב שתהיה מוכנה להתמודדות עם אירועי חום קיצוניים. במסגרת זאת, פותח מדד להערכת המוכנות של קהילות מקומיות למצבי חום קיצוניים, וכן גובשה עבור כל שכונה בעיר תכנית להתמודדות עם חום, בשיתוף קבוצות תושבים ומדענים. התכניות השכונתיות כוללות הן פעולות מניעה (למשל הצללת המרחב הציבורי, החלפת ריצוף במדרכות) והן מענה לאירועי קיצון.

בחודש מרץ פרסמה **עיריית ונקובר** שבקנדה **תכנית לתחבורה בת קיימא**. בין מטרותיה עד שנת 2030: 90% מתושבי העיר יוכלו לצרוך את כל השירותים הנחוצים להם במרחק הליכה או רכיבה קצר, 50% מהנסועה תהיה מאופסת פליטות גז"ח, שני שלישים מהתנועה בעיר תיעשה באמצעות הליכה ברגל, אופניים ותחבורה ציבורית.

בעת משבר הקורונה החליטו עיריות רבות בעולם לנצל את ההזדמנות ל"היפוך פירמידת התנועה" במרחב העירוני, לפחות באופן זמני. כלומר הפיכת העדיפות הקיימת הכמעט מוחלטת לתנועת הרכב הפרטי, לעדיפות להולכי הרגל, רכיבה על אופניים, תחבורה ציבורית וכד'. להלן מספר דוגמאות:

במילאנו, איטליה, במטרה למנוע את חזרת הגודש לכבישי העיר, הגדירה העירייה **35 קילומטרים מרחובות העיר כאזורים מוגבלי רכב פרטי**, תוך מתן העדפה להולכי רגל ורוכבי אופניים. במקביל הוחלט על סימון מסלולי אופניים, הרחבת מדרכות, ומיתון תנועה ברחובות מסוימים.

בברייטון אנד הוב, אנגליה, **סגרו את הרחוב הראשי לתנועת כלי רכב** על מנת לאפשר מרחב להולכי הרגל ולאופניים, ולשם קיום פעילות ספורטיבית.

בוינה, אוסטריה, הוחלט **להפוך רחובות רבים לרחובות משולבים**, המעניקים עדיפות להולכי רגל ולרוכבי אופניים על פני הרכב הפרטי.

בבריסל, בלגיה, **הורידו באופן זמני את מהירות הנסיעה במרכז העיר ל-20 קמ"ש**, כדי לאפשר תנועת הולכי רגל ואופניים חופשית ומוגברת.

בברלין, גרמניה, הוכשרה **רשת מהירה של שבילי אופניים על חשבון נתיבים** בכבישים עירוניים.

[בלונדון, אנגליה, הרחיבו מדרכות באופן זמני באמצעות הצבת קונוסים.](#)

בניו יורק, ארה"ב, [סגרו רחובות לתנועת כלי רכב](#), כדי לאפשר יותר מרחב להולכי הרגל. צעדים כאלו נעשו בניו יורק גם לפני משבר הקורונה.

ברומא, איטליה, גובשה שורה של צעדים לקראת סיום הסגר: בין היתר הוחלט [לצבוע 150 קילומטרים חדשים של שבילי אופניים על נתיבים המיועדים כיום למכוניות](#), במטרה להרחיב את השימוש באופניים בשלב ראשון כתחליף לתחבורה הציבורית בעידן של ריחוק חברתי.

בהולנד, לקראת פתיחה מחדש של המשק, החלו העיריות לנתח רחובות ולסווג את אלו שייסגרו לרכב פרטי. עקב מחסור צפוי במרחב לפעילות ספורטיבית (שכן מכוני הכושר יישארו בשלב הראשון סגורים), החליטו העיריות לבחון כיצד ניתן [להפוך מגרשי חניה לפארקים](#) אשר יוכשרו לפעילות ספורטיבית.

אירועים

ב- 23.7.2020 יתקיים [כנס רכזי גימת קהילתיות](#) [בנס ציונה](#) ביוזמת [משרד החקלאות ופיתוח הכפר](#) בשיתוף עם אגף תזונה [במשרד הבריאות](#) ועם [עיריית נס ציונה](#). הכנס יעסוק בקידום תזונה בגינות הקהילתיות דרך שיתוף פעולה של רכזים ודיאטניות בריאות הציבור, ומיועד לרכזי גימת קהילתיות מרשויות הנתמכות במסגרת הקולות הקוראים של משרד החקלאות ופיתוח הכפר. הכנס יתקיים בהתאם להנחיות משרד הבריאות.

ב- 27.7.2020 יתקיים יום עיון מקוון בנושא ["אסטרטגיה לאומית לקיום קהילות אנרגיה"](#) ביוזמת [המועצה הישראלית לבנייה ירוקה](#). יום העיון יעסוק בתכנון מתחמים מאופסי אנרגיה, ניהול והקמה של רשת חכמה, היבטים חברתיים של ייצור אנרגיה בקהילות וקידום קהילות אנרגיה מתחדשת בישראל.

ב- 28.7.2020 יתקיים מפגש עיון מקוון בנושא ["ניידות חשמלית ברשויות המקומיות"](#), ביוזמת [מינהלת תחבורה חכמה במשרד ראש הממשלה](#). מפגש זה הינו הראשון בסדרת מפגשים מקוונים שתקיים המינהלת בתחום התחבורה החכמה. לבירורים ניתן לפנות למייל danielga@pmo.gov.il.

ביום שלישי, ה-11.8.20, יתקיים מפגש עבור הרשויות המקומיות בנושא [התכנית הלאומית לאקלים ואנרגיה מקיימת](#), ביוזמת [משרד האנרגיה](#) ובשיתוף עם [המשרד להגנת הסביבה](#), [משרד הפנים](#), [מרכז השלטון המקומי ופורום ה-15](#). במסגרת המפגש יוצגו עיקרי התכנית הלאומית, במסגרתה מקודם מסלול לתמיכה ברשויות מקומיות המקדמות תכניות ופעילות להגנת אקלים, וכן תוצג ותתקיים התייעצות בנושא טיוטת מדריך המיועד לסייע לעיריות בהכנת תכנית עירונית בתחומי האקלים והאנרגיה. המפגש יתקיים ב"זום" בין השעות 10:00-12:00. לחצו [כאן](#) להרשמה.

קורסים והכשרות

ב- 9.9.2020 ייפתח [קורס בנושא גיוס תקציבים לנושאי איכות סביבה וקיימות](#) ביוזמת [מרכז השל לקיימות ומרכז השלטון המקומי](#). הקורס יעסוק בהיכרות עם מקורות מימון ממשלתיים, הקניית כלים לאיתור וגיוס משאבים מגופים נוספים, הכנה להגשת בקשות תמיכה וקולת קוראים, הקניית כלים לניהול תקציב ועוד. הקורס יכלול ארבעה מפגשים אחת לשבוע ויתקיים בקמפוס UniverCity של המנהל ללימודים מוניציפליים של מרכז השלטון המקומי בתל אביב. פתיחת הקורס תתקיים בכפוף ובהתאם להנחיות משרד הבריאות התקפות באותה עת.

ב- 14.10.2020 ייפתח [קורס בנושא "שכונה 360"](#) ביוזמת [המועצה הישראלית לבנייה ירוקה](#), [מרכז השלטון המקומי ופורום ה-15](#). הקורס יעסוק בפיתוח בר קיימא בקנה מידה שכונתי על-פי מדד "שכונה 360" שפיתחו [המועצה הישראלית לבנייה ירוקה ומשרד הבינוי והשיכון](#), אשר מטרתו לקדם את התכנון, הפיתוח והבינוי של שכונות איכותיות, בריאות ומשגשגות לאורך זמן. הקורס יכלול ארבעה מפגשים אחת לשבוע ויתקיים בקמפוס UniverCity של המנהל ללימודים מוניציפליים של מרכז השלטון המקומי בתל אביב. פתיחת הקורס תתקיים בכפוף ובהתאם להנחיות משרד הבריאות התקפות באותה עת.

כתבות וחומרים מעניינים – מישראל

הקרן לשמירת הניקיון אישרה העברת **תקציב של 10 מיליון ₪ לצורך הסרת אסבסט ממבני מוסדות חינוך**. כמחצית מהתקציב יועבר למרכז חינוך ליאון-באק בחיפה והיתרה תיועד למבני חינוך נוספים. החוק מחייב הסרת אסבסט ממבני ציבור עד אוגוסט 2021.

יותר מ-115 מומחי בריאות מ-19 מדינות, בהן **ישראל**, פרסמו בחודש יוני **הצהרה לפיה שימוש בכלים רב-פעמיים הוא בטוח** גם במהלך תקופת הקורונה. מומחי הבריאות הדגישו כי מוצרים חד-פעמיים אינם בטוחים יותר ממוצרים לשימוש רב-פעמי, וכי ניתן לשמור על בטיחותן של מערכות לשימוש חוזר במהלך המגיפה באמצעות הקפדה על היגיינה בסיסית. **לחצו כאן להורדת עלון בנושא מצאום בחד"פ בתקופת הקורונה**, שפורסם על-ידי **הקואליציה למניעת זיהום הפלסטיק בישראל**.

בסוף חודש יוני 2020 קרא **המשרד להגנת הסביבה להקפיא את הליכי התכנון של תחנות כוח חדשות המבוססות על גז טבעי ותחת זאת לקדם מתקני הפקת אנרגיה מתחדשת**. על פי דו"ח מקיף שפרסם המשרד בחודש יוני, תחנות הגז יחמירו את זיהום האוויר בישראל, ובשקלול העלויות של זיהום זה עלותן גבוהה יותר ממתקני אנרגיה מתחדשת שניתן להקים במקומן. המשרד מעריך כי יישום המלצות הדו"ח יאפשר להגדיל את יעד ייצור החשמל מאנרגיה מתחדשת ל-40% עד סוף העשור, לעומת 30% שקבע משרד האנרגיה, כמו גם לחסוך למשק הישראלי כ-9 מיליארד שקלים. ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת צפויה לדון בנושא מחלוקת זו בתאריך 27.7.2020 בשעה 10:00.

בחודש יוני 2020 פרסם **המשרד להגנת הסביבה** דו"ח בנושא **"הערכת פוטנציאל הייצור הסולארי במרחב הבנוי בישראל"**, לפיו ניתן להקים מתקנים סולאריים בהספק של כ-18 ג'יגה וואט על מבנים ושטחים בנויים הקיימים היום ובאמצעותם לייצר כ-46% מסך צריכת החשמל בישראל. על בסיס תחזיות הבנייה לעשור הקרוב, אפשר יהיה להקים מתקנים בהספק של כ-24 ג'יגה וואט שיספקו כ-43% מסך צריכת החשמל הצפויה בישראל לשנת 2030.

בחודש יוני 2020 חתם **שר הפנים** על תיקון לתקנות התכנון והבנייה, המאפשר את הקמתם של **מתקנים סולאריים לייצור חשמל על פרגולות ללא צורך בהיתר בנייה**, הן בשטחים פרטיים והן בשטחי ציבור.

בתכנית "המדען העירום" של **האוניברסיטה המשודרת** פורסם **הסכת בנושא "קיימות עירונית בעידן משבר האקלים"**, בהשתתפות ד"ר אורלי רונן, ראש המעבדה לחדשנות ולקיימות עירונית באוניברסיטת ת"א. **חלק א'** של ההסכת עוסק בשאלות: כיצד השפיעה המהפכה העירונית על כדור הארץ? כיצד נמדדת טביעת הרגל האקולוגית של ערים? האם ובאיזו מידה מתנגשים ערכי הקיימות עם ערכי הקפיטליזם? **חלק ב'** עוסק בשאלות: מהם המהלכים הקריטיים להתמודדות עם משבר האקלים? מה מקומם של תאגידים בתהליך זה? האם הערים בישראל ערוכות להתמודדות? מאילו ערים בעולם כדאי ללמוד?

משרד החקלאות ופיתוח הכפר פרסם מסמך **המלצות לגינה הקהילתית לחודש יוני**. ההמלצות מתייחסות לאופן הגידול של ירקות, פירות וצמחים שונים בהתאם לעונה. מסמך זה פורסם כחלק מסדרה של מסמכים המתפרסמים אחד לחודש באתר **המשרד**.

כתבות וחומרים מעניינים – מהעולם

מועצת המחקר הלאומית האיטלקית ניצלה את תקופת סגר הקורונה בחודש מרץ לשם עריכת **מחקר למדידת זיהום אוויר**. במסגרת הפרויקט, בשם "מדע במרפסת", 6,000 איטלקים כיבו את כל האורות בדירתם בשעה 21:00 בערב והתבקשו להפנות את מסכי הטלפון הנייד שלהם לעבר מקור האור הראשי הנראה מחלונותיהם, כמו פנס רחוב, רמזור או שלט פרסומות. בהירות מקור האור נמדדה באמצעות חיישני הבהירות של הטלפונים ואפליקציה ייעודית שהורידו מראש.

נזקי "מוצרי הקורונה" החד הפעמיים כבר מורגשים בסביבה: צוללנים מטעם הארגון הסביבתי **Opération Mer Propre מצאו במי הים לחופי הריביירה הצרפתית כפפות, מסכות ובקבוקי**

אלטגיל. בדיקה מדגמית שערך ארגון סביבתי נוסף מצאה בהונג קונג עשרות מסכות ברצועת חוף באורך מאה מטר.

לפי תקנה חדשה שאושרה בחודש יוני **במדינת קליפורניה, ארה"ב**, עד שנת 2035 **מחצית מכל המשאות שיימכרו במדינה חייבות יהיו לפעול ללא פליטת גזי חממה**, וב-2045 תיאסר לחלוטין מכירת משאות פולטות גזי חממה במדינה. איסור זה צפוי למנוע פליטות של 17 מיליון טון פחמן דו-חמצני, שווה ערך לשריפת 100 אלף קרונות רכבת עמוסי פחם, ותחסוך למפעילי ציי משאות 6 מיליארד דולר בהוצאות דלק.

על פי **דו"ח חדש של ארגון Rapid Transition Alliance**, אשר פורסם בחודש יוני, בשנים הקרובות כל ענפי הספורט המרכזיים – כדורגל, פוטבול, טניס, גלישת גלים, אתלטיקה קלה, גולף ועוד רבים – יסבלו משיבושים משמעותיים בגלל שינויי האקלים, ובפרט בשל אירועים כמו גלי חום, שריפות, שיטפונות ועלייה בגובה פני הים. **לקריאת כתבה בנושא לחצו כאן**.

צרפת תשקיע בשנתיים הקרובות **15 מיליארד יורו נוספים במאבק במשבר האקלים**, ותקיים משאל-עם בשאלה האם להגדיר את הפגיעה בסביבה כפשע. כך הודיע נשיא צרפת בפגישה המסכמת של **מועצת האזרחים לאקלים** שהתקיימה בסוף חודש יוני. מועצה זו היא חלק מניסוי דמוקרטי בצרפת במסגרתו קבוצה של 150 אזרחים שנבחרו באקראי, מכל הגילאים, כולל תלמידי תיכון, התבקשה לגבש מדיניות סביבתית לשנתיים הקרובות בדגש על צמצום פליטות פחמן ב-40% עד 2030.

עפ"י **יו"ר סוכנות האנרגיה הבינלאומית**, **השנה יש לאמנות הזדמנות אחרונה למנוע עלייה בלתי הפיכה ברמות הפחמן הדו-חמצני באטמוספירה**. הארגון פרסם דו"ח ובו יעדים מרכזיים להשקעות ממשלתיות, ביניהם הרחבת השימוש בתחבורה נקייה, התקנת פאנלים סולאריים ובניית חוות רוח.

חברת אמזון מגבירה את המאמצים שלה להתמודד עם משבר האקלים, והודיעה בחודש יוני על **השקת קרן של 2 מיליארד דולר**, שתתמקד בהשקעות בחברות שמפתחות טכנולוגיות ושירותים בני-קיימא שמטרתם להביא להפחתת כמויות הפחמן הדו-חמצני באטמוספירה. מדובר בקרן נפרדת מקרן האקלים האישית בסך 10 מיליארד דולר, שעליה הכריז מייסד ומנכ"ל החברה בפברואר.

בברכה,
תמר שטרצר ומאיה קרבטרי

משרד 03-6844298 / פקס 03-6844215 / www.forum15.org.il

אשדוד / באר שבע / גבעתיים / הרצליה / חדרה / חולון / חיפה / כפר סבא
נתניה / פתח תקוה / ראשון לציון / רחובות / רמת גן / רעננה / תל אביב-יפו

